

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 274/2016-53

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. marca 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a sudkýň Jany Baricovej a Marianny Mochnáčovej prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, Podbrezovská 34, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 MCdo 6/2014 z 25. februára 2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 MCdo 6/2014 z 25. februára 2015 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 MCdo 6/2014 z 25. februára 2015 z r u š u j e a v e c v r a c i a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 537,62 € (slovom päťstotridsaťsedem eur a šesťdesiatdva centov) na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. Eleny Ľalíkovej, Podbrezovská 34, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 274/2016-37 z 20. apríla 2016 prijal v zmysle ustanovenia § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základných práv zaručených čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy a práv zaručených čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 MCdo 6/2014 z 25. februára 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie v senáte ústavného súdu v zložení: Jana Baricová (predsedníčka senátu), Peter Brňák (sudca) a Marianna Mochnáčová (sudkyňa). V zmysle rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2017 účinného od 1. marca 2017 však I. senát ústavného súdu rozhoduje v tomto zložení: Peter Brňák (predseda senátu), Jana Baricová (sudkyňa) a Marianna Mochnáčová (sudkyňa). Z uvedeného dôvodu vec

prerokoval a vo veci samej rozhodol I. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 11 C 101/2009-161 z 30. mája 2011 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) v konaní o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) uložil žalovanému (Slovenskej republike – Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky; pozn.) zaplatiť žalobcovi (sťažovateľovi; pozn.) z titulu nemajetkovej ujmy sumu 50 000 €, ako aj úhradu trov konania v sume 6 397,81 €. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

Na odvolanie oboch účastníkov konania Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 2 Co 363/2011 z 12. júna 2013 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil, účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal a dovolanie proti rozsudku okresného súdu neprípustil.

Najvyšší súd v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) napadnutým uznesením zrušil rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu v časti výroku, ktorým okresný súd zaviazal žalovaného zaplatiť sťažovateľovi z titulu nemajetkovej ujmy sumu 50 000 € do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, ako aj vo výroku o trovách konania a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, pričom prípustnosť a dôvodnosť mimoriadneho dovolania odôvodnil záverom o danosti vady podľa § 243f ods. 1 písm. c) toho času platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), t. j. vady spočívajúcej v nesprávnom právnom posúdení veci, ktorou bol podľa názoru najvyššieho súdu postihnutý tak rozsudok krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu.

3. Nosnou sťažnostnou argumentáciou sťažovateľa bolo tvrdenie, že najvyšší súd pochybil, keď napadnutým uznesením mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora vyhovel a rozsudok okresného súdu, ako aj rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti poukazoval jednak na chýbajúci podnet účastníka občianskeho súdneho konania na podanie

mimoriadneho dovolania (ktoré malo podľa názoru sťažovateľa viesť k zastaveniu konania zo strany najvyššieho súdu; pozn.), na samotný postup Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky [ďalej aj „generálna prokuratúra“ (ktorý bol v rozpore s čl. 47 ods. 3 ústavy a § 18 OSP, pretože žalovaná strana tak mala neobmedzenú možnosť podať mimoriadne dovolanie oproti sťažovateľovi; pozn.)], ako aj na nesprávne právne posúdenie otázky premlčania sťažovateľovi prisúdeného nároku (ktoré sťažovateľ považoval za účelové; pozn.).

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ napadnuté uznesenie najvyššieho súdu označil za svojvoľné, nepreskúmateľné, nespravodlivé a zmätočné a s poukazom na rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) žiadal kasačný zásah ústavného súdu v posudzovanej veci.

4. Podanou sťažnosťou sa sťažovateľ na ústavnom súde domáhal vyslovenia porušenia ním označených práv zaručených ústavou, dohovorom, ako aj dodatkovým protokolom (bod 1) napadnutým uznesením najvyššieho súdu, zrušenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, vrátenia veci najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 5 000 €, ako aj úhrady trov konania.

5. Podaním z 12. júna 2015 doručeným ústavnému súdu 18. júna 2015 sťažovateľ poukázal na rozhodnutia ESLP z 9. júna 2015, v zmysle ktorých „... *neboli dané okolnosti odôvodňujúce zásah NS SR do právoplatného a vykonateľného rozsudku odvolacieho súdu v neprospech sťažovateľov na základe mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom*“, a opakovane zdôraznil potrebu kasačného zásahu zo strany ústavného súdu v predmetnej veci.

6. Na základe výzvy ústavného súdu bolo ústavnému súdu 27. júla 2015 doručené vyjadrenie najvyššieho súdu č. KP 3/2015-44, Cpj 29/2015 zo 17. júla 2015, v rámci ktorého najvyšší súd zaujal stanovisko vo vzťahu k nosným sťažnostným námietkam sťažovateľa a na podporu svojich právnych záverov vyslovených v napadnutom uznesení konštatoval nasledovné:

„V prvom rade uvádzam, že dovolací súd rozhodol o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora dňa 25. februára 2015, t. j. pred vydaním zjednocujúceho

stanoviska pléna Vášho súdu z 18. marca 2015, ako aj pred vyhlásením rozsudkov ESLP z 9. júna 2015.

Napriek tomu, že otázka mimoriadnych dovolaní generálneho prokurátora už dlhší čas významne rezonuje v súdnej judikatúre aj v právnej vede a je spojená s odchylnými právnymi názormi, v praxi najvyššieho súdu sa v dobe vydania rozhodnutia spravidla tento mimoriadny opravný prostriedok rešpektoval ako účinný prostriedok nápravy tých pochybení, ktoré zákonodarca menoval v ustanovení § 243e Občianskeho súdneho poriadku. Podmienky pre jeho uplatnenie určovalo i zjednocujúce stanovisko Najvyššieho súdu uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. R 36/2008...

Ani ESLP vo svojich rozhodnutiach z 9. júna 2015 vo veciach DRAFT-OVA, a.s. v. Slovenská republika (sťažnosť č. 72493/10), PSMA, spol. s.r.o. v. Slovenská republika (sťažnosť č. 42533/11) a COMPCAR, s.r.o. (sťažnosť č. 25132/13) expressis verbis nevyhlásil možnosť kasácie právoplatného súdneho rozhodnutia v mimoriadnom opravnom konaní...

Možno uzavrieť, že podľa štrasburskej judikatúry zrušenie záväzného rozhodnutia prichádza do úvahy iba za účelom nápravy fundamentálnych nedostatkov vo výkone spravodlivosti. Nadriadené súdy smú tak využívať svoju prieskumnú právomoc len k oprave skutkových a právnych omylov a justičných omylov, nie k novému prejednaniu veci.

Skutočnosť, či existujú podstatné a presvedčivé argumenty, ktoré by odôvodňovali zásah do právnej istoty účastníka konania prostredníctvom mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, je tak vždy nevyhnutným atribútom individuálneho posúdenia každého prípadu osobitne.

Aj v prípade sťažovateľa [REDAKOVANÉ] je potrebné v súčasnosti zaujať stanovisko, či, v súlade so závermi rozsudkov ESLP, je prítomné v konaní okresného a krajského súdu také pochybenie, ktoré možno označiť za elementárne porušenie základných práv a slobôd...

Generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie na najvyšší súd výslovne s poukazom na ustanovenie § 243e ods. 4 OSP v spojení s ustanovením § 35 ods. 2 písm. l/ OSP. Zákonodarca totiž dáva generálnemu prokurátorovi možnosť - v taxatívne uvedených prípadoch - podať mimoriadne dovolanie aj bez podnetu. Patrí k nim aj konanie vo veciach

zodpovednosti za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Nič tak nebránilo generálnemu prokurátorovi využiť svoje oprávnenie podať mimoriadny opravný prostriedok.

V tejto súvislosti len ako obiter dictum poukazujem na to, že generálny prokurátor nebol účastníkom konania o náhradu škody uplatnenej sťažovateľom podľa zákona č. 514/2003 Z. z....

V danom občianskoprávnom spore vystupovala v postavení žalovanej - Slovenská republika. Ide o bezprostredný dôsledok právnej úpravy, ktorá vychádza výlučne zo zodpovednosti štátu, nie konkrétneho štátneho orgánu (k pasívnej legitímácii napr. Plsf 3/1977) za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci...

Rešpektovaním odlišenia účastníka konania od generálneho prokurátora v postavení podávateľa mimoriadneho dovolania nie sú na mieste ani úvahy o porušení rovnosti účastníkov...

Kasačné rozhodnutie najvyššieho súdu vydané na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora v dostatočnom rozsahu a presvedčivo zdôvodnilo porušenie zákonných ustanovení v rozhodnutiach oboch stupňov súdov. Námietku premlčania vzniesla žalovaná už v konaní pred súdom prvého stupňa súdneho konania. V takom prípade sa z hľadiska procesnej ekonómie ďalšieho postupu v konaní súd musí prioritne zaoberať jej zodpovedaním a až následne pristupuje k riešeniu ďalších otázok. Ani jeden z konajúcich súdov nepostupoval pri jej vyhodnocovaní správne a zákonne...

Pochybenie, ktorého sa okresný i krajský súd dopustili pri riešení tejto kardinálnej otázky považujem za zásadné, ktorého reparačia bola zo strany Najvyššieho súdu nevyhnutná. Mám za to, že tu prevažoval záujem na zákonnosti rozhodnutia nad záujmom na stabilite a nezmeniteľnosti právoplatného rozhodnutia. Dôvodom je zásadná a podstatná vada, pre ktorú nemohli rozhodnutia okresného i krajského súdu obstáť a kedy na ich právoplatnosti nebolo možné zotrvať, lebo by to bolo ohrozením zákonného a spravodlivého rozhodovania...

Najvyšší súd neeviduje žiadnu písomnosť sťažovateľa, ktorým by signalizoval prieťahy v dovolacom konaní, príp. žiadal o ich odstránenie. Domnievam sa, že o mimoriadnom dovolaní bolo rozhodnuté nielen objektívne, nestranne a bez akýchkoľvek

postranných vplyvov, ale aj bez akýchkoľvek náznakov prietahov. Rozhodnutie bolo vydané do 9-tich mesiacov od podania mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora.“

7. Sťažovateľ v stanovisku zo 7. decembra 2015 doručenom ústavnému súdu 9. decembra 2015 pozornosť ústavného súdu opakovane upriamil na už právoplatné a vykonateľné rozsudky ESLP vydané vo veciach proti Slovenskej republike (DRAFT - OVA a. s., PSMA, spol. s r. o., a COMPCAR, s. r. o.), v ktorých sťažovatelia namietali porušenie svojich práv v dôsledku využitia inštitútu mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom, tak ako to je aj v prípade sťažovateľa.

Sťažovateľ ďalej zdôraznil, že v jeho prípade v rámci konania o mimoriadnom dovolaní „... *neboli predložené žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ktoré neboli predložené v konaní pred okresným a krajským súdom, takže neboli dané ani okolnosti, odôvodňujúce zásah do právoplatných a vykonateľných rozsudkov týchto súdov v prospech sťažovateľa, preto zásah NS SR, ktorý iba prehodnocoval skutočnosti viažúce sa na počiatok plynutia premlčacej doby, aj to svojvoľne, ako sme to v sťažnosti podrobne dôvodili, bol prima facie v rozpore s princípom právnej istoty a rovnosti zbraní v súdnom konaní. Došlo preto k porušeniu článkov ústavy a dohovoru tak, ako to aj prezentujeme...*

Inak by sťažovateľ po právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudkov okresného a krajského súdu viedol exekúciu voči povinnému štátu v zastúpení GP SR - vid' fotokópia uznesenia sp. zn. 2 Er 3069/2013, ktoré pripájame - takže ich zrušením boli porušené aj majetkové práva sťažovateľa opäť tak, ako sme to už uviedli v našej sťažnosti.“ Ústavnému súdu zároveň zaslal i kópiu uznesenia okresného súdu č. k. 2 Er 3069/2013-60 z 22. septembra 2014, ktorým okresný súd námietky povinného (Slovenskej republiky – Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky; pozn.) proti exekúcii, proti trovám exekúcie, ako aj návrh na zastavenie exekúcie zamietol.

8. Následne sa sťažovateľ podaním zo 17. mája 2016 doručeným ústavnému súdu 18. mája 2016 vyjadril v nadväznosti na stanovisko najvyššieho súdu č. KP 3/2015-44, Cpj 29/2015 zo 17. júla 2015 (bod 5) k otázke prípustnosti mimoriadneho dovolania, k otázke premlčania ním uplatneného nároku a „pomerne stroho“ i k otázke ním tvrdených

prieťahov v dovolacom konaní. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania v sume 537,62 € vrátane dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“).

9. Po tom, ako najvyšší súd (podaním z 18. mája 2016; pozn.), ako aj sťažovateľ (podaním zo 17. mája 2016; pozn.) ústavnému súdu oznámili svoj súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci, ústavný súd so súhlasom oboch účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo veci sťažnosti sťažovateľa upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa so stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu.

II.

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv zaručených ústavou, dohovorom, ako aj dodatkovým protokolom (bod 1) napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bol v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora zrušený rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie (bod 2).

12. Podľa čl. 13 ods. 4 ústavy pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sú si všetci účastníci v konaní podľa čl. 47 ods. 2 ústavy rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva...

13. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

14. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd [čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01)].

Ústavný súd nie je vzhľadom na svoje ústavné postavenie zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z ústavného postavenia ústavného súdu a jeho funkcií možno vyvodit', že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci, a preto z týchto hľadísk posudzoval ústavný súd aj sťažovateľom napadnuté uznesenie najvyššieho súdu.

15. Ústavný súd poznamenáva, že (aj) z početnej judikatúry ESLP možno vyvodit' kritický postoj ESLP k mimoriadnym opravným prostriedkom, ktoré závisia od úvahy príslušného orgánu verejnej moci, či dôjde k podaniu takéhoto mimoriadneho opravného prostriedku alebo nie a následne k vyneseniu rozhodnutia, ktorým sa zruší právoplatné konečné rozhodnutie. V zmysle judikatúry ESLP je však prípustné zasiahnuť do nastolenej

právnej istoty právoplatným rozhodnutím vnútroštátneho súdu vtedy, ak v konaní došlo k zásadnej vade alebo závažnému excesu, ktoré je potrebné napraviť, ak sú tu mimoriadne okolnosti prípadu, pričom však podľa judikatúry ESLP za takúto vadu alebo exces nemožno považovať skutočnosť, že na predmet konania existujú dva rozličné názory, pretože právna istota v sebe zahŕňa požiadavku rešpektovania princípu *res iudicata*, ktorej prejavom je nezmeniteľnosť rozhodnutia. Uplatňovanie tohto princípu je zdôraznené zásadou, že žiadna zo strán nie je oprávnená žiadať o preskúmanie konečného a záväzného rozhodnutia len z toho dôvodu, aby dosiahla znovuo tvorenie prípadu a jeho nové skúmanie, pretože takýto mimoriadny opravný prostriedok by *de facto* mal charakter odvolania (pozri rozsudok vo veci *Ryabykh proti Rusku* z 3. decembra 2003). V tejto súvislosti ESLP už judikoval, že nesúhlas s právnym posúdením prípadu odvolacím súdom nie je sám osebe mimoriadnou okolnosťou odôvodňujúcou zrušenie právoplatného rozhodnutia (pozri rozsudok vo veci *Kot proti Rusku* z 18. januára 2007).

16. Podľa § 243e ods. 4 OSP bez podnetu je generálny prokurátor oprávnený podať mimoriadne dovolanie v prípadoch uvedených v § 35 ods. 1 a 2, a to aj vtedy, ak prokurátor do začatého konania nevstúpil.

Podľa § 35 ods. 2 písm. 1) OSP prokurátor môže vstúpiť do začatého konania vo veciach zodpovednosti za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 243f ods. 1 OSP mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

17. Na účely komplexného posúdenia daného prípadu ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e ods. 4 OSP v spojení s § 35 ods. 2 písm. 1) OSP z dôvodu, že rozhodnutia všeobecných súdov (t. j. rozsudok okresného súdu a rozsudok krajského súdu; pozn.) spočívali

v nesprávnom právnom posúdení veci [§ 243f ods. 1 písm. c) OSP], ktoré generálny prokurátor videl v tom, že všeobecné súdy nesprávne právne posúdili otázku plynutia premlčacej doby tým, že nesprávne interpretovali ustanovenie § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. a nesprávne právne interpretovali i ustanovenie § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. Zároveň s poukazom na ustanovenie § 243f ods. 1 písm. b) OSP generálny prokurátor namietal i to, že konanie bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

18. Podľa názoru ústavného súdu ochrana poskytovaná mimoriadnym dovolaním je prípustná len subsidiárne, t. j. len vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha podania mimoriadneho dovolania, neúspešne využila všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov (najmä podaním niektorého z opravných prostriedkov vrátane mimoriadnych opravných prostriedkov; pozn.) alebo takéto právne prostriedky nemala k dispozícii, prípadne boli tu objektívne prekážky, ktoré jej znemožnili ich využitie. Z tohto zákonného predpokladu vyplýva významné obmedzenie prípustnosti mimoriadneho dovolania (uznesenie sp. zn. III. ÚS 331/2006 z 19. októbra 2006).

Splnenie uvedenej požiadavky ako jedného zo základných predpokladov prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora súvisí s princípom právneho štátu, a to s princípom právnej istoty, ktorého zákonným naplnením v civilnom procese je inštitút právoplatnosti súdnych rozhodnutí, teda ich záväznosti a nezmeniteľnosti.

19. Aj z početnej judikatúry ESLP možno vyvodit' kritický postoj ESLP k mimoriadnym opravným prostriedkom, ktoré závisia od úvahy príslušného orgánu verejnej moci, či dôjde k podaniu takéhoto mimoriadneho opravného prostriedku alebo nie a následne k vyneseniu rozhodnutia, ktorým sa zruší právoplatné konečné rozhodnutie. V zmysle judikatúry ESLP je však prípustné zasiahnuť do nastolenej právnej istoty právoplatným rozhodnutím vnútroštátneho súdu vtedy, ak v konaní došlo k zásadnej vade alebo závažnému excesu, ktoré je potrebné napraviť, ak sú tu mimoriadne okolnosti prípadu, pričom však podľa judikatúry ESLP za takúto vadu alebo exces nemožno považovať skutočnosť, že na predmet konania existujú dva rozličné názory, pretože právna istota v sebe zahŕňa požiadavku rešpektovania princípu *res iudicata*, ktorej prejavom je

nezmeniteľnosť rozhodnutia. Uplatňovanie tohto princípu je zdôraznené zásadou, že žiadna zo strán nie je oprávnená žiadať o preskúmanie konečného a záväzného rozhodnutia len z toho dôvodu, aby dosiahla znovuo tvorenie prípadu a jeho nové skúmanie, pretože takýto mimoriadny opravný prostriedok by de facto mal charakter odvolania. Zrušené môže byť iba na účely nápravy fundamentálnych chýb (pozri rozsudok vo veci Ryabykh proti Rusku z 3. decembra 2003).

Vo vzťahu k Slovenskej republike ústavný súd poukazuje na judikatúru ESĽP vo veciach COMPCAR, s. r. o., proti Slovenskej republike z 9. júna 2015, DRAFT - OVA a. s. proti Slovenskej republike z 9. júna 2015, PSMA, spol. s r. o., proti Slovenskej republike z 9. júna 2015.

20. Ústavný súd v súvislosti s aplikáciou predmetných ustanovení v rozhodnom čase platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku a ich ústavne konformným výkladom, majúc na pamäti svoju ostatnú judikatúru i judikatúru ESĽP, dospel k záveru, že pokiaľ zákonodarca odvádza prípustnosť mimoriadneho dovolania z porušenia zákona s odkazom na ustanovenie § 243f OSP, kde bližšie konkretizuje možné dôvody, medzi ktoré zaradil aj nesprávne právne posúdenie veci, tak potom v prípade podania mimoriadneho dovolania práve z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia je potrebné pod porušením zákona rozumieť porušenie procesného práva – zákona, ktoré v konečnom dôsledku znamená zároveň aj nesprávne právne posúdenie (či už hmotnoprávneho alebo prípadne procesného charakteru).

K takémuto interpretačnému záveru dospel ústavný súd v spojitosti s kumulatívnym predpokladom prípustnosti mimoriadneho dovolania, ktorý stanovuje podmienku, ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu. V opačnom prípade ak by nesprávne právne posúdenie bolo spájané výlučne s porušením hmotnoprávnych ustanovení zákona (ktoréhokoľvek), tak by de facto v takmer každom prípade bolo možné napadnúť právoplatne rozhodnutú vec týmto mimoriadnym opravným prostriedkom, čím by sa tento mimoriadny opravný prostriedok dostal na úroveň „ďalšieho“ odvolania a bolo by len na (svoj)vôli generálneho prokurátora, do ktorej právoplatne skončenej veci zasiahne podaním mimoriadneho dovolania s odvolaním sa na nesprávne právne posúdenie veci.

Takýto výklad dotknutých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku by vo svojich dôsledkoch znamenal porušenie minimálne základného práva na súdnu ochranu jedného z účastníkov konania či zásady nezmeniteľnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, a to treťou stranou, odlišnou od účastníkov konania, ktorá nepatrí do súdnej moci, čo opodstatnene vyvoláva otázky, či ide o prípustné legitímne zasahovanie do nezávislosti súdov a súdnej moci ako takej. Ústavný súd na tomto mieste opätovne poukazuje na judikatúru ESLP, z ktorej vyplýva, že samotná okolnosť (možnosť) existencie dvoch rôznych právnych názorov na vec nie je dostatočným dôvodom opätovného rozhodovania vo veci.

21. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že ustanovenie § 243e OSP je potrebné vykladať reštriktívne a pod porušením zákona v prípade dôvodu vyjadreného v § 243f ods. 1 písm. c) OSP (nesprávne právne posúdenie) je potrebné predovšetkým rozumieť závažné porušenie zákona procesného charakteru, pretože v opačnom prípade by nebola splnená ďalšia podmienka prípustnosti mimoriadneho dovolania, a to požiadavka ochrany práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu. Požiadavka presadenia vecnej správnosti a spravodlivosti meritórneho právoplatného rozhodnutia prostredníctvom mimoriadneho dovolania podľa názoru ústavného súdu nie je legitímna v prípade, ak generálny prokurátor napriek záveru o rešpektovaní všetkých relevantných procesných pravidiel všeobecným súdom konajúcim o veci samej presadzuje využitím predmetného mimoriadneho opravného prostriedku výlučne svoj odlišný právny názor na hmotnoprávne posúdenie právoplatne ukončenej kauzy. Totiž aj v prípade, ak by právny názor generálneho prokurátora rešpektoval kritérium vecnej správnosti pri rozhodovaní v merite veci, „porušenie“ zákona pričítateľné všeobecnému súdu by nemalo charakter narušenia princípov spravodlivého procesu a v konečnom dôsledku by neznamenal odoprenie práva na súdnu ochranu v duchu čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože absentuje podstatné (závažné) porušenie práv účastníkov konania, ktorých ťažisko je v čl. 46 až čl. 50 ústavy.

22. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že najvyšší súd pri prerokovaní podaného mimoriadneho dovolania pochybil, keď

nedostatočne skúmal, či zákonom ustanovené podmienky na jeho podanie boli splnené. Ako už bolo konštatované, v posudzovanej veci absentovali akékoľvek mimoriadne okolnosti, závažné porušenie procesných pravidiel alebo závažný exces, ktorými by generálny prokurátor odôvodnil použitie tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Najvyšší súd pri odôvodňovaní svojho rozhodnutia nepreskúmateľným spôsobom konštatoval, že generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie bez podnetu v zmysle ustanovenia § 243e ods. 4 OSP v spojení s § 35 ods. 2 písm. l) OSP a že podľa jeho názoru bol porušený zákon, pričom sa vôbec nezaoberal otázkou, či boli zákonom ustanovené podmienky na jeho podanie splnené. Z tohto uhla pohľadu je napadnuté uznesenie najvyššieho súdu arbitrárne.

23. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd pri posudzovaní prípustnosti mimoriadneho dovolania v danej veci sa dôsledne nezaoberal tým, či sú naplnené predpoklady prelomenia právoplatnosti napadnutých rozsudkov krajského súdu a okresného súdu týmto mimoriadnym opravným prostriedkom. Takýmto postupom najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd na základe uvedeného dospel k záveru, že najvyšší súd napadnutým uznesením nepostupoval v súlade so základným právom sťažovateľa na súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako ani právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto konštatuje, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k neprípustnému zásahu do označených práv sťažovateľa, a tým aj k porušeniu jeho práv (bod 1 výroku tohto nálezu).

24. Podľa názoru ústavného súdu je neprípustné, aby preskúmanie právoplatného a záväzného rozhodnutia súdu na základe mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom predstavovalo skryté odvolanie a aby k zrušeniu rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu došlo iba v dôsledku existencie odlišných právnych názorov na prejednávanú vec.

25. Okrem toho i EŠLP opakovane vo svojich rozhodnutiach uviedol, že podanie mimoriadneho dovolania nie je prípustné v prípade akýchkoľvek väd konania, ale iba

v prípade extrémnych fundamentálnych chýb, vád, ktorých ponechanie by malo závažný vplyv na spravodlivosť, integritu a verejnú reputáciu súdneho procesu, a vád najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém, teda vád predstavujúcich porušenie práva na spravodlivý súdny proces. To znamená, že nie je možné meritórne prejednať mimoriadne dovolanie podané z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci (aj keby bola vec po právnej stránke skutočne nesprávne posúdená; pozn.) a z dôvodu iných vád konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (nejde totiž o vady predstavujúce porušenie práva na spravodlivý súdny proces; pozn.), a to bez ohľadu na znenie § 243f ods. 1 písm. b) a c) OSP.

K rovnakému záveru dospel i ústavný súd, ktorý v stanovisku pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 3/2015 z 18. marca 2015 uviedol, že *„ak nejde o takéto závažné pochybenia konajúcich súdov (uvedené v § 237 ods. 1 OSP; pozn.), je uplatnenie mimoriadneho dovolania nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru“*.

26. Ústavný súd zároveň zdôrazňuje, že rozhodovacia činnosť ústavného súdu vo vzťahu k inštitútu mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora bola zjednotená práve uvedeným zjednocujúcim stanoviskom pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 3/2015 z 18. marca 2015 v tomto znení: *„Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.“*

Ústavný súd v zjednocujúcom stanovisku uviedol, že uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku je podľa právneho poriadku Slovenskej republiky priamo dostupné účastníkovi konania v prípade závažných pochybení na strane súdu, a to prostredníctvom niektorého z dovolacích dôvodov zakotvených v § 237 OSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu... V prípade existencie niektorého z už uvedených dovolacích dôvodov má samotný účastník konania k dispozícii mimoriadny

opravný prostriedok v podobe dovolania, ktoré môže úspešne využiť aj v prípadoch, keď je podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku procesne neprípustné. Ak nejde o takéto závažné pochybenia konajúcich súdov, je uplatnenie mimoriadneho dovolania nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

27. Povinnosť vyčerpať prostriedok nápravy, a to aj v prípade pochybnosti o jeho účinnosti, vyplýva rovnako aj z ustálenej judikatúry ESLP (Van Oosterwijck proti Belgicku). Účastník konania je povinný vyčerpať všetky dostupné opravné prostriedky až po najvyššiu úroveň do takej miery, do akej je možné rozumne predpokladať, že ten-ktorý opravný prostriedok je (aspoň) potenciálne spôsobilý podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci. Osobný názor účastníka konania na účinnosť alebo neúčinnosť konkrétneho opravného prostriedku nie je významný. Právomoc vyhodnotiť, či boli využité všetky dostupné opravné prostriedky, náleží ex officio súdu, ktorý rozhoduje o mimoriadnom opravnom prostriedku.

28. Aj najvyšší súd (v zhode s názorom ústavného súdu; pozn.) v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. 3 MCdo 5/2015, 4 MCdo 5/2005) opakovane uviedol, že *„v zásade každé dovolanie podané v občianskom súdnom konaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (...) otvára priestor pre posúdenie správnosti niektorých aspektov procesného postupu súdu, ktorý vydal dovolaním napadnuté rozhodnutie a tým zároveň dáva určité vyhladky na úspech dovolateľa v konaní o dovolaní. Každé dovolanie je teda v tomto zmysle potenciálne spôsobilé podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci.“*. A teda v prípade, ak proti potvrdzujúcemu odvolaciemu rozhodnutiu účastník konania nepodá dovolanie, lebo je toho názoru, že bude neúspešné, keďže odvolacie rozhodnutie spočíva iba na nesprávnom právnom posúdení veci a keďže účastník konania neidentifikoval vady podľa § 237 ods. 1 OSP, následne (z jeho podnetu, respektíve bez podnetu) podané mimoriadne dovolanie už nie je možné meritórne prejednať. V kontexte uvedeného ústavný súd poukazuje i na závery najvyššieho súdu vyslovené v uznesení sp. zn. 5 MCdo 4/2015 z 31. mája 2016 vo veci generálnym prokurátorom podaného mimoriadneho dovolania podľa § 243e ods. 4 OSP v spojení s § 35 ods. 2 písm. l) OSP.

29. Podanie dovolania predstavuje vždy dostupný opravný prostriedok, ktorý je potenciálne spôsobilý podstatne ovplyvniť rozhodnutie, s ktorým podávateľ podnetu na podanie mimoriadneho dovolania, respektíve samotný podávateľ mimoriadneho dovolania (v prípade podania mimoriadneho dovolania bez podnetu; pozn.) nesúhlasí. Vady podľa § 237 ods. 1 OSP totiž zakladajú procesnú prípustnosť dovolania aj v prípade potvrdzujúceho odvolacieho rozhodnutia.

Bez ohľadu na to, aký má podávateľ podnetu právny názor na prípadnú úspešnosť takéhoto dovolania, v zmysle judikatúry tak ústavného súdu, ako aj najvyššieho súdu dovolanie voči odvolaciemu rozhodnutiu podať musí, ak chce, aby mohlo byť neskôr podané mimoriadne dovolanie.

30. Postup účastníka občianskeho súdneho konania, ktorý mal v určitom prípade možnosť napadnúť rozhodnutia súdov odvolaním alebo dovolaním, ale uvedenú možnosť nevyužil, i keď tieto opravné prostriedky mali potenciál podstatne ovplyvniť rozhodnutie súdu, sa prieči zásade „vigilantibus iura scripta sunt“ zdôrazňujúcej procesnú povinnosť účastníka vyvinúť vlastnú aktivitu a iniciatívu tak, aby sám svojimi procesnými úkonmi riadne, včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou sledoval ochranu svojich subjektívnych práv. Pokiaľ účastník konania zostane v naznačenom smere pasívny, je (neskoršia) aktivita generálneho prokurátora vyúsťiaca do podania mimoriadneho dovolania neprípustná a nemôže mať procesné dôsledky predpokladané v ustanoveniach § 243e až § 243j OSP.

31. Z týchto názorov vychádza aj stanovisko prijaté na spoločnom zasadnutí občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu a obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu 20. októbra 2015 pod sp. zn. Cpj 41/2015 k prípustnosti mimoriadneho dovolania v zmysle § 243e až § 243j OSP, ktorého právna veta znie: „*Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba*

odmietnuť.“ (publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 94/2015).

Najvyšší súd vo svojom vyjadrení súčasne uviedol: *„Podľa prevažujúceho názoru sudcov zúčastnených na spoločnom rokovaní občianskoprávneho a obchodného kolégia najvyššieho súdu má zjednocujúce stanovisko pôsobiť nielen do budúcnosti, ako je to pri zrušení protiústavných právnych predpisoch, ale nový právny názor vyjadrený v stanovisku treba aplikovať na všetky pred súdmi prebiehajúce konania (primerane § 154 ods. 1 O. s. p.).“*

32. Citované zjednocujúce stanoviská pléna ústavného súdu a občianskoprávneho kolégia a obchodného kolégia najvyššieho súdu sú v súlade s judikatúrou ESĽP, ktorý opakovane vyslovil, že v dôsledku zrušenia právoplatného a záväzného súdneho rozhodnutia došlo k porušeniu čl. 6 dohovoru v prípadoch, v ktorých na základe procesného úkonu osoby odlišnej od účastníkov konania, hoci aj na podnet niektorého z účastníkov konania, došlo k zrušeniu právoplatného a záväzného súdneho rozhodnutia (napr. novšie rozhodnutia vo veciach DRAFT - OVA a. s. proti Slovenskej republike, PSMA, spol. s r. o., proti Slovenskej republike a COMPCAR, s. r. o., proti Slovenskej republike).

33. Ústavný súd zhodne so svojím zjednocujúcim stanoviskom, rozhodovacou činnosťou ESĽP, ako aj s toho času už ustálenou rozhodovacou činnosťou najvyššieho súdu dospel k záveru, že najvyšší súd v napadnutom uznesení neuplatnil ústavne konformný výklad § 243e OSP, keď na základe mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom podrobil prieskumu postup a právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu i súdu prvého stupňa, ktoré zrušil, nezohľadňujúc skutočnosť, že v danej veci mohol sám účastník konania prostredníctvom dovolania dosiahnuť nápravu, resp. zvrátenie stavu založeného rozhodnutím porušujúcim zákon.

34. V danom prípade bolo potrebné rešpektovať zásadu *„vigilantibus iura scripta sunt“*, ktorá zdôrazňuje vlastné pričinenie účastníkov konania o ochranu svojich práv, keď požaduje, aby svoje procesné oprávnenia uplatňovali včas a s dostatočnou starostlivosťou

a predvídavosťou, teda dôsledne sledovali svoje subjektívne práva a robili také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu.

35. Ústavný súd zdôrazňuje, že jedným zo základných princípov právneho štátu je princíp právnej istoty, ktorého zákonným naplnením v rámci civilného konania je inštitút právoplatnosti súdnych rozhodnutí, teda ich záväznosť a zásadná nezmeniteľnosť. Snaha presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť konečného meritórneho rozhodnutia vyneseneho v občianskom súdnom konaní (toho času civilnom sporovom konaní; pozn.) bez ohľadu na nezmeniteľnosť a záväznosť súdneho rozhodnutia je legitímna v okamihu, keď sa v konaní alebo v rozhodnutí vyskytnú také pochybenia, ktoré sú v príkrom rozpore s ústavnými princípmi platiacimi v civilnom procese, pričom tieto pochybenia nie sú riešiteľné inak, než použitím mimoriadneho opravného prostriedku.

36. V nadväznosti na ostatnú sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa týkajúcu sa jeho tvrdení ohľadom porušenia čl. 47 ods. 3 ústavy v dôsledku absencie podnetu účastníka občianskeho súdneho konania na podanie mimoriadneho dovolania ústavný súd dodáva, že generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie výslovne s poukazom na ustanovenie § 243e ods. 4 OSP v spojení s ustanovením § 35 ods. 2 písm. l) OSP, t. j. v prípade, keď mu zákonodarca toto oprávnenie na podanie mimoriadneho dovolania i bez podnetu účastníkov konania výslovne priznal. Tvrdenie sťažovateľa, že generálna prokuratúra ako účastník konania zmieneným postupom generálneho prokurátora mala neobmedzenú možnosť podať mimoriadne dovolanie oproti sťažovateľovi, podľa názoru ústavného súdu neobstojí, keďže generálny prokurátor nebol účastníkom sťažovateľom iniciovaného súdneho konania o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. a v danom občianskoprávnom spore vystupovala v postavení žalovanej Slovenská republika, v mene ktorej konala generálna prokuratúra, a to v dôsledku právnej úpravy, ktorá vychádza zo zodpovednosti štátu, a nie konkrétneho štátneho orgánu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci. S ohľadom na uvedené ústavný súd sťažnosti v časti namietajúcej porušenie čl. 47 ods. 3 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu nevyhovet (bod 4 výroku tohto nálezu).

V kontexte sťažovateľom namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ tak v sťažnosti,

ako ani v ďalších podaniach adresovaných ústavnému súdu po podaní sťažnosti neuviedol žiadne konkrétne argumenty, na základe ktorých by bolo možné dospieť k názoru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k zásahu do uvedených práv sťažovateľa. Ústavný súd preto ani tejto časti sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

37. Sťažovateľ v sťažnosti namietal aj porušenie čl. 13 ods. 4 ústavy, ktorý má však charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy (napr. IV. ÚS 70/2011). Keďže citovaný článok neformuluje žiadne konkrétne základné právo ani slobodu účastníka konania a sťažovateľ jeho porušenie napadnutým uznesením najvyššieho súdu bližšie neodôvodnil, ústavný súd sťažnosti ani v tejto jej časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.

38. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

39. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak to je možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

40. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší...

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

41. Ústavou predpokladaným dôsledkom vyhovenia sťažnosti je v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci najvyššiemu súdu na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde], v ktorom tento opätovne rozhodne a v ďalšom konaní bude viazaný vysloveným právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

42. Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €.

43. Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

44. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd nepovažoval za účelné ani vhodné priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, keďže vyslovenie porušenia sťažovateľom označených práv (bod 1 výroku tohto nálezu) spolu s vyslovením záväzného právneho názoru, zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu) a priznanie náhrady trov konania (bod 3 výroku tohto nálezu) považoval v okolnostiach danej veci za dostačujúce. Ústavný súd preto požiadavke sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

45. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

46. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátkou, ktorá si uplatnila nárok na ich úhradu v celkovej sume 537,62 €.

47. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2015 je 139,83 € a hodnota režijného paušálu je 8,39 €. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2016 je 143 € a hodnota režijného paušálu je 8,58 €.

48. Ústavný súd uznal za dôvodné priznať sťažovateľovi úhradu trov právneho zastúpenia za tri vyúčtované úkony právnych služieb (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a písomné vyjadrenie zo 17. mája 2016) nasledovne:

- za dva vykonané právne úkony v roku 2015 v sume 2 x 139,83 € a paušálnu náhradu nákladov v sume 2 x 8,39 € a DPH v sume 59,29 € a

- za jeden vykonaný právny úkon v roku 2016 v sume 1 x 143 € a paušálnu náhradu nákladov v sume 1 x 8,58 € a DPH v sume 30,32 €.

Vzhľadom na to, že sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania v sume 537,62 € (hoci by mal správne nárok na priznanie náhrady trov konania v sume 537,63 €; pozn.), ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

49. Trovy konania je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa JUDr. Eleny Ľalíkovej, Podbrezovská 34, Bratislava.

50. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2017